

MUISTIO

TILAAJA / TOIMEKSIANTO Lieksan kaupunki / Lieksan keskustaajaman OYK	TOIMEKSIANNON PÄÄLLIKKÖ Jukka Haltilahti	PÄIVÄYS 10.10.2018, tark. 22.11.2018
TOIMEKSIANNON NUMERO 20602010	MUISTION TEKIJÄ Sanukka Lehtiö, Maritta Heinilä	KOKOUS Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu MRL 66 §

PAIKKA	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Penttilä-sali	PÄIVÄYS	5.10.2018	KLO	10- 12.05
--------	---	---------	-----------	-----	--------------

LÄSNÄ

Timo Korkalainen, maankäyttöasiantuntija, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, pj.
Pekka Piiparinen, maankäyttöasiantuntija, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Mika Pirinen, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Mikko Korhonen, Pohjois-Karjalan alueen Metsäkeskus
Pasi Pitkänen, aluesuunnittelupäällikkö, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Päivi Kankkunen, Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut, arkeologinen kulttuuriympäristö, Museovirasto
Jukka Haltilahti, maankäyttöpäällikkö, Lieksan kaupunki
Maritta Heinilä, osastopäällikkö, Sweco Ympäristö, siht.

SKYPE-YHTEYS

Marja-Leena Ikkala, Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut, rakennettu kulttuuriympäristö, Museovirasto
Sanukka Lehtiö, Sweco Ympäristö, siht.

POISSA

Henri Heikura, liikennejärjestelmäasiantuntija, Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue (etukäteiskommentit luettiin neuvottelussa ja saatu s-postilla)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

- Tehtiin esittäytymiskierros ja sovittiin kokouksen puheenjohtajaksi Korkalainen ja muistion kirjoittajaksi Lehtiö ja Heinilä.

2. Tavoitteet osayleiskaavan laadinnalle

- Lieksan kaupunki, Haltilahti: Lieksan keskustaajamassa ei ole oikeusvaikutteista osayleiskaavaa. On ajankohtaista laatia yleiskaava vanhentuneen, 1980-luvulla laaditun oikeusvaikutuksettoman tilalle, sillä Lieksassa on tällä hetkellä tekeillä maankäyttöratkaisuja vaativia asioita. Kaavatyöllä tutkitaan keskusta-alueen täydentämistä ja koitetaan tehdä avoimina oleville asioille oikeita ratkaisuja.
- P-K ELY-keskus, Korkalainen: Kuntaa on vuosittaisissa neuvotteluissa ELY-keskuksen osalta kannustettu kaavanlaadintaan, jotta yleiskaava osoittaisi pitkän aikavälin suunnitelmat ja kaava edistäisi kunnan hyvää kehitystä. Vireille tullut kahden vyöhykkeen yleiskaava on kiinnostava ja uusi tapa suunnitella maankäyttöä.

- Korkalainen esitti, että viranomaisten tavoitteet osayleiskaavan laadinnalle annetaan vasta kohdan 3 esittelyn jälkeen.

3. Yleiskaavan mittakaavat ja esitystapa

- Heinilä: Lieksan keskustaajaman osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena osayleiskaavana ja suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet esiteltiin OAS:n mukaisesti
 - o Vyöhyke 1 on tarkemman maankäytön suunnittelua (1 : 5 000), jonka tavoitteena on tehostaa keskustaajaman maankäyttöä ja vahvistaa Lieksan kaupunkimaisuutta. Alueella esitetään korttelikohtaisesti käyttötarkoitus ja tarkoituksena on, että osayleiskaava toimisi asemakaavan ajantasaisuuden arvioinnin työkaluna.
 - o Vyöhykkeelle 2 osayleiskaava laaditaan strategisena (1 : 20 000). Kaavassa esitetään painopistealueina toimintojen mm. uudisrakentamisen ja täydennysrakentamisen sijoittaminen. Rantavyöhykkeen maankäytön strategiset tavoitteet osoitetaan, mutta kaavassa ei esitetä rantamitoitusta/kiinteistökohtaisia rakennuspaikkoja. Osa merkinnöistä voidaan määrittellä oikeusvaikutteisina.

4. Viranomaisten kommentit ja tavoitteet osayleiskaavan laadinnalle

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pitkänen: On mainiota, että osayleiskaava laaditaan ja vyöhykkeinen lähestymistapa vaikuttaa hyvältä. Lieksalla on pitkä teollisuus- ja asutushistoria ja elinkeinoelämä on viime aikoina vilkastunut. Osayleiskaava-alueella on paljon potentiaalia ja kaavalla saadaan vetovoimaisempaa, toimivampaa ja liikenneratkaisuiltaan turvallisempaa keskustaa. Liikennemäärät mahdollisesti kasvavat erityisesti raskaan liikenteen osalta, ja hyvä, että liikenneturvallisuus on tavoitteissa mukana.
Pohjois-Karjalan kokonaismaakuntakaavan 2040 laadinta on käynnissä ja maakuntahallituksen käsittelyn jälkeen valmisteluvaihe asetetaan nähtäville. Lieksan taaja-alueen rajausta voidaan tarpeen mukaan vielä tarkistaa. Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu taajamiin viiden kilometrin tiiviimmän ja tehokkaamman rantarakentamisen alueet, joilla tulee tuki varmistaa vesistöille pääsy. Voisiko vyöhyke olla laajempi Jamalin suunnalle?
- Museovirasto, Kankkunen: Kaavanlaadinta on keino tutkia, ratkaista ja yhteensovittaa seikat mihin ja millä tavalla kunnan tavoitteet vaikuttavat maankäyttöön ja maisemaan. Kaava-alueet on valittu hyvin. Kyseessä on mielenkiintoinen taajamaosayleiskaava, joka sisältää kaksi vyöhykettä. Herää kysymys, miten oikeusvaikutukset vyöhykkeellä 2. näkyvät osallisille ja miten niihin voi laadinnan aikana ottaa kantaa. Kontiolahden kunta tekee koko kunnan kattavaa strategista yleiskaavaa. Siellä laadinta on alkanut ja kenties vuoropuhelu oppimisen kannalta voisi olla hyväksi.
 - o Sweco Ympäristö Oy, Heinilä: Pirkanmaalla testattu strategisten yleiskaavojen oikeusvaikutuksia. Saman alueen tarkempien yleiskaavojen määräyksiä ei kumota ja oikeusvaikutus on voimassa kehittämismerkintöjen osalta. Perusselvitykset valmistunevat marraskuun loppuun mennessä, jonka jälkeen lähtöaineisto voidaan analysoida. Kun suunnittelijoille selviää alueen

ominaispiirteet ja sinne kohdistuvat maankäyttötarpeet tarkemmin, osataan tarkemmin miettiä mikä oikeusvaikutus milläkin merkinnällä on ja kirjataan se selkeästi esiin kaavakartalle.

5. Selvitystarpeet

- Heinilä luetteli käytettävissä olevat selvitykset OAS:n mukaisesti ja mm. Pohjois-Karjalan arkeologinen inventointi, meluselvityksiä: mm. ampumarata, biojalostamo, erinäisten asemakaavojen yhteydessä laaditut ja ladattavat tiedot mm. PiMa-kohteet ja muut
- Heinilä esitteli syksyllä 2018 laadittavat selvitykset ja niiden tarkkuustasot:
 - o Maisemaselvitys (ks. esittelyn dia 13)
 - o Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys (ks. esittelyn dia 14)
 → Viranomaisten kannanotot:
 - Museovirasto, Ikkala: Maisemaselvitys kuulostaa riittävältä. Rakennetun kulttuuriympäristön selvitystä on täydennettävä jälleenrakennuskauden ja ainakin 1960- ja 1970-luvun modernin rakennusperinnön osalta. Inventointityössä on tärkeintä ymmärtää ja tunnistaa alueet, jonka jälkeen arvottamisen ohjausryhmässä keskusteltaisiin kaavamerkintäehdotuksista.
 - P-K ELY-keskus, Piiparinen: esitän harkittavaksi samankaltaista mallia, mikä oli käytössä Joensuun keskustassa: hankkeessa toimi arvottamistyöryhmä koko selvitystyön ajan heti työn suunnittelusta alkaen (museovirasto, ELY, kaupungilta, kaavoitus, paikallismuseo, SAFA, rakennusvalvonta). Arvottamistyöryhmä kokoontui useita kertoja.
 - Lieksan kaupunki, Haltilahti: jälleenrakennuskauden miljööt voidaan osoittaa aluekohteina. Vyöhykkeen 2 ulkopuolelle inventointia ei laajenneta, ellei välittömässä läheisyydessä ole sellaista aluetta, mutta vyöhykkeellä 2 voisi joitain kohteita inventoida, mikäli arvottamisryhmä toteaa tarpeellisena.
 - Keskustelussa todettiin, että kootaan arvottamistyöryhmä, jolle selvityksen voisi laittaa tutustuttavaksi ja sovitaan, että täydennetään inventointia modernilla rakennusperinnöllä (jälleenrakennuskausi ja 1960-70-luvun rakennuskanta), jossa tunnistetaan yleisesti alueina miljööt (toki poikkeukselliset yksittäiset kohteet, kuten uusi kirkko, täyttää kohdesuojelumerkinnän määreet)
 - Museovirasto, Ikkala: alueen erityistapaukseen, kaarisiltaan, museovirasto ja ELY-keskus ovat edellyttäneet tarkan selvityksen tekemistä ja museovirastolla olisi mahdollisuudet osallistua erityisselvityksen kustannuksiin. Museo ehdottaa Lieksalle tekijöitä selvityksen laatijaksi seuraavalla viikolla.
 - Lieksan kaupunki, Haltilahti: Siltahanke tavalla tai toisella etenee ehkä omaa matkaansa riippumatta OYK-prosessista. Selvityksen tekemiseen

otetaan ilolla vastaan museonviraston osallistuminen ja silta pitää joka tapauksessa inventoida ja dokumentoida yhteistyössä.

- Luontoselvitys (ks. esittelyn dia 15)
 - Viranomaisten kannanotot:
 - Metsäkeskus, Korhonen: selvityksessä kannattaa huomioida metsaan.fi eli metsäkeskuksen rekistereissä olevat tiedot metsälainmukaisista kohteista.
 - P-K ELY-keskus, Pirinen: Linnustoa ei kovinkaan hyvin ole voinut selvittää elokuussa, joten ensi keväällä tulisi tehdä linnustoseelvitys. Ilma- ja maastokarttojen perusteella inventointia kohdennetaan luontoalueiltaan arvokkaille alueille, joilla on maankäytön muospaineita.
 - Lieksan kaupunki, Haltilahti: Alueella, jolle tehty hakkuusuunnitelmat on tavattu karhuemo poikinensa. Onko mahdollista esim. Metso-ohjelmalla saada vapaaehtoiseen suojeluun? Alueen arvo on liian korkea kunnan hankittavaksi virkistyskäyttöön.
 - P-K ELY-keskus, Pirinen: Kaavan laadinnan ajaksi voidaan alueelle asettaa toimenpidekielto. Jos alueella on sellaisia luontoarvoja, voidaan osoittaa kaavassa SL-merkinnällä, jolloin velvoite alueen lunastamisesta suojelualueeksi tulee ELY-keskukselle.

- Liikenneselvitys (ks. esittelyn dia 16)
 - Lieksan kaupunki, Haltilahti: Lieksa esittänee ELY-liikenteelle (tai Destiaan), että katuverkolle saataisiin esim. nopeusnäyttöjä, joiden kautta keskustaajaman liikennemääriä voitaisiin laskea.
 - Pohjois-Savon ELY-keskus, Henri Heikura sähköpostiviesti:

"Osayleiskaava on tarpeellinen ja sen tavoitteet ovat hyvät etenkin liikenteen näkökulmasta.

Kaavatyössä tulee tehdä kattava liikenneselvitys vyöhykkeeltä 1 (nykytila, tulevaisuuden kehitys, kehittämistarpeet jne. myös kevyen- ja julkisen liikenteen osalta), vyöhykkeen 2 osalta keskittyminen, esim. maankäytön muutosalueisiin sekä näiden vaikutuksiin. Pielisen Karjalan viisaan liikkumisen suunnitelmassa (2016) on hyvää taustaa liikenneselvitystä varten. Hyvin tehty liikenneselvitys toimii hyvänä pohjana tulevaisuuden asemakaavoitusta varten.

Lieksan kaupungin ja POS ELY L-vastuualueen kanssa 28.2.2018 pidetyssä neuvottelussa sovittiin, että Pankakoskentie (mt 15867) narukaavoitetaan (asemakaavalla) tien itäosan osuudelta ja tehdään kadunpito päätös vuonna 2020. Tulisiko jo osayleiskaavassa laajentaa vyöhykettä 1 hieman itään päin, jotta koko tie olisi yleiskaavassa tulevaa asemakaavoitusta silmällä pitäen?"

 - Haltilahti: Vyöhykkeen 1 tarkempaa merkintätapaa liikenteen osalta voidaan jatkaa 2 vyöhykkeelle

- Palveluverkkoselvitys (ks. esittelyn dia 17)

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pitkänen: Maakunnan palvelutarpeita ollaan viemässä kartoille ja yleiskaavan laadinnan kannattaisi tarkastaa onko aineistossa hyödynnettävää.
- Sweco Ympäristö Oy, Heinilä: Kaupan osalta tilanne hyvä; se on keskittynyt taajama-alueelle, eikä lähtenyt ulkopuolelle.

6. Viranomaisten muut kannanotot selvitystarpeista ja muita huomioita

- Museovirasto, Kankkunen: muinaisjäännösinventointi po. arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi, mikä sisältää sekä muinaisjäännökset että muut kulttuuriperintökohteet. Pohjois-Karjalan arkeologista inventointi (vuosi 2007 virheellinen) ei riitä osayleiskaavatyön perusselvitykseksi ja Lieksan keskustaajama-alueita, rantoja eikä joenvartta ole inventoitu. Salla-Maria Tikkaseen kannattaa ottaa yhteyttä vedenalaisen kulttuuriperinnön inventoinnin laatimisen ohjauksen vuoksi. Laatimisvaiheessa alkuselvytys ja luonnoksen edetessä tarkemmat maastokäynyt. Museovirasto arvioi selvityksen riittävyyden. (ks. lausuntoliite)
- Metsäkeskus, Korhonen: Osayleiskaavan määräyksillä tulisi yksiselitteisesti määritellä metsälain voimassaolo, jolloin ilmoitusmenettelytaho olisivat selkeät. Haasteelliset ovat virkistyskäytölle toivottavan metsäympäristön metsän käsittelyn kaavamerkinnot.

Korhosen selvitys s-postilla 12.10.2018:

Pöytäkirjaan tarkennus: osayleiskaavan kaavamerkinnoilla tulisi yksiselitteisesti määritellä metsälain voimassaolo (joko ei kaavamerkintöjä metsätalouden käytössä oleville lainkaan tai sitten M/V alkuisien merkintöjen käyttö). Yleis-tms. määräyksillä voi toki tarvittaessa tarkentaa tarvittaessa merkinnän sisältöä.

Voimassa olevan metsälain mukaan 2 § (20.12.2013/1085): Lakia ei sovelleta:

- 1) luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla muodostetuilla suojelualueilla, valtion luonnonsuojelutarkoitukseen hankkimilla alueilla eikä muilla valtion omistamilla alueilla, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella;
- 3) erämaalain (62/1991) mukaisilla alueilla muutoin kuin tämän lain 12 §:n 1 momentin osalta;
- 4) asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita;
- 5) alueilla, joilla on voimassa toimenpiderajoitus asemakaavan laatimiseksi;
- 6) oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitettuja alueita;
- 7) puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueilla.

Metsän hoitamisessa ja käyttämisessä on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä muinaismuistolain (295/1963) 1, 4, 5 ja 13–16 §:ssä, luonnonsuojelulain 5 a, 9, 29–35, 39, 42, 47–49, 55, 56 ja 57 a §:ssä sekä 10 luvussa sekä muussa laissa säädetään. Luonnonsuojelualueen perustamisesta, alueen liittämisestä luonnonsuojelualueeseen ja luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta säädetään luonnonsuojelulaissa.

Sen estämättä mitä tässä laissa säädetään, vahingoittuneet puut on poistettava siten kuin metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013) säädetään.

Korhonen huomauttaa myös, että tietojärjestelmien automaatioita ei voida rakentaa, ellei kaavamerkinnot ole yksiselitteisiä.

7. Kommentit osallistumis- ja arviointisuunnitelma

- Lieksan kaupunki, Haltilahti: Voiko OYK nojata valmistuvaan maakuntakaavaan, koska kaavaprosessien valmistumisaikataulu on melko samatahtinen?
- Pohjois-Karjalan liitto, Pitkänen: Maakuntakaavan valmistumistavoite on kesällä 2020. Juridisesti ohjaava on voimassa oleva MK. Jos OYK:ssa esitettäisiin seikkoja sen vastaisesti, tulisi käydä neuvottelut ja yleispiirteisenä kaavana voisi olettaa, että joustoa löytyisi.
- Sovittiin, että osallisten luetteloon voisi lisätä reitistötoimijoita (mm. moottorikelkkailijat) ja mahdollisesti paikallisyhdistyksiä. Museovirasto ja Pielisen Museo ovat erillisiä tahoja.

8. Jatkotoimenpiteet

- P-K ELY-keskus, Korkalainen: Yhteenvedona, että tavoitteena Lieksalla on laittaa osayleiskaavaluonnos nähtäville ja lausunnoille keväällä 2019, tosin selvityksiä (linnustoselvitys ja arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi ja modernin rakennusperinnön inventointi) täydennetään ja ne voivat olla laatimisvaiheen kuulemisessa (lausuntoja pyydettyä) kesken. Luonnollisesti ehdotukseen tulee tarvittavat tarkennukset valmistuvien selvitysten perusteella. Aikataulullisesti kaupunki pyrkii, että kaava etenisi hyväksymismenettelyyn 2020 vuoden ensimmäisen puoliskon aikana.

9. Kokouksen päättäminen

- klo 12.05

Sweco Ympäristö

Turku, Maankäyttö

Sanukka Lehtiö

Kaavoitusarkkitehti SAFA, YKS-446

Tampere, Maankäyttö

Maritta Heinilä

Osastopäällikkö, arkkitehti, YKS-506